

1987/88:1

Prot. 1987/88:1
6 oktober 1987

Välkomstord

Tisdagen den 6 oktober

Kl. 11.00

Minnesord över avlidna ledamöter av riksdagen

1 § Välkomstord

Anf. 1 TALMANNEN:

Ärade kammarledamöter! Jag hälsar er hjärtligt välkomna till det första sammanträdet vid riksmötet 1987/88 – det sista riksmötet under denna valperiod.

2 § Minnesord över avlidna ledamöter av riksdagen

Anf. 2 TALMANNEN:

Sedan vi sist var samlade har två av våra kamrater gått ur tiden.

Karl Björzén avled den 9 juni. Han invaldes i riksdagen 1979 och var verksam inom näringsutskottet och skatteutskottet. Hans mer än 30-åriga erfarenhet som bergsingenjör gav honom en enastående förtrogenhet med gruvnäringens problem. Dessa hans gedigna kunskaper och erfarenheter från näringslivet var synnerligen värdefulla för arbetet inom näringsutskottet. Inom skatteutskottet kom han att specialisera sig på frågor om energibeskattningen.

Alltsedan sin ungdom var Karl Björzén politiskt engagerad, och han innehade en mängd olika förtroendeuppdrag såväl inom det parti han tillhörde som i det kommunala livet.

Med sitt glada väsen och sin förmåga att vederhäftigt bedöma sakfrågor, medla och söka enande lösningar var Karl Björzén högt skattad i alla kretsar.

Den 10 augusti avled Kerstin Gellerman. Under de två år hon tillhörde riksdagen var hon ledamot av jordbruksutskottet.

I sin hemort innehade Kerstin Gellerman flera kommunala förtroendeuppdrag. Hon tillhörde Svenska kommunförbundets styrelse och var under många år med i tingsrätten och länsrätten. Även inom sitt partis olika organisationer och styrelser beklädde hon ansvarsfulla poster.

Under den korta tid som Kerstin Gellerman fick delta i riksdagens arbete tillvann hon sig respekt för sin kunnighet och arbetsförmåga. Hennes personliga uppträdande präglades av anspråkslöshet och vänlighet.

Vi minns våra bortgångna riksdagskamrater med saknad och tacksamhet och lyser frid över deras minne.

Upprop

3 § Upplästes och lades till handlingarna följande från valprovsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter

Till valprovsnämnden har från riksskatteverket inkommit bevis om att Karin Falkmer (m), Skinnskatteberg, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr. o. m. den 10 juni 1987 sedan Karl Björzén (m) avlidit. Till ersättare för riksdagsledamöter har utsetts Birgit Henriksson, Hallstahammar, och Ingrid Bolin, Västerås (båda m).

Valprovsnämnden har vid sammanträde denna dag granskat bevisen och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen. Stockholm den 17 augusti 1987

Stig Nordlund

/Sven-Georg Grahn

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter

Till valprovsnämnden har från riksskatteverket inkommit bevis om att Anders Castberger (fp), Trollhättan, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr. o. m. den 11 augusti 1987 sedan Kerstin Gellerman (fp) avlidit. Till ersättare för riksdagsledamöter har utsetts Bengt Kronstrand, Dals Rostock, och Agneta Erdéus, Vänersborg (båda fp).

Valprovsnämnden har vid sammanträde denna dag granskat bevisen och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen. Stockholm den 5 oktober 1987

Stig Nordlund

/Sven-Georg Grahn

4 § Talmannen anmälde – med anledning av ändring av tidigare beslut – att *Sven-Åke Nygårds* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för Anita Gradin under tid hon är statsråd och att *Sylvia Lindgren* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för Monica Andersson.

5 § **Upprop**

Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Vid uppropet befanns Lennart Blom, Anna Wohlin-Andersson, Per-Olof Strindberg, Margit Gennser, Christer Eirefelt, Karl-Erik Svartberg, Sten Sture Paterson, Birgitta Johansson, Ingemar Konradsson, Margareta Hemmingsson, Birgitta Hambraeus, Margareta Gard, Inger Hestvik, Bertil Måbrink och Wivi-Anne Cederqvist vara frånvarande.

Följande ledighetsansökningar hade inkommit och beviljats:

Prot. 1987/88:1
6 oktober 1987

Till riksdagen

På grund av utlandsresa anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet tisdagen den 6 oktober.

Stockholm den 24 september 1987

Per-Olof Strindberg

Till riksdagen

För deltagande i FN:s generalförsamlings 42:a ordinarie möte begär jag härmed ledighet från riksdagsarbetet den 6-16 oktober 1987.

Stockholm den 13 augusti 1987

Christer Eirefelt

Till riksdagen

Jag anhåller härmed om ledighet från riksdagen den 6 oktober 1987 för FN-uppdrag.

Stockholm den 17 augusti 1987

Karl-Erik Svartberg

Till riksdagen

Undertecknad begär härmed ledigt från uppropet och riksmötets öppnande tisdagen den 6 oktober 1987. Anledningen är att jag då ingår i riksdagens delegation till FN:s generalförsamlings 42:a ordinarie möte.

Stockholm den 1 september 1987

Margareta Hemmingsson

Till riksdagen

Jag anhåller om ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. den 6 t. o. m. den 16 oktober på grund av uppdrag som delegat till FN:s generalförsamling.

Stockholm den 17 september 1987

Birgitta Hambraeus

Till riksdagen

Härmed anhåller jag om ledighet från riksdagen under tiden den 6-17 oktober på grund av FN-uppdrag.

Stockholm den 9 september 1987

Margareta Gard

Till riksdagen

Undertecknad ber härmed få meddela, att jag på grund av sjukdom är förhindrad att närvara vid öppnandet av riksmötet 1987/88.

Borlänge den 24 september 1987

Inger Hestvik

Till riksdagen

Anhåller om ledighet tisdagen den 6 oktober 1987 på grund av utrikes resa.

Stockholm den 22 september 1987

Bertil Måbrink

Prot. 1987/88:1
6 oktober 1987

Meddelande om sammanträdestider m. m.

Till riksdagen

Undertecknad begär härmed ledigt från uppropet och riksmötets öppnande tisdagen den 6 oktober 1987. Anledningen är att jag då ingår i riksdagens delegation till FN:s generalförsamlings 42:a ordinarie möte.

Stockholm den 7 september 1987.

Wivi-Anne Cederqvist

Enligt inkommet läkarintyg var *Lennart Blom* (m) sjukskriven under tiden den 6 oktober–den 8 november.

Erforderlig ledighet beviljades.

Talmannen anmälde att *Barbro Nilsson* i Visby (m) skulle tjänstgöra som ersättare för *Lennart Blom*.

Enligt inkomna meddelanden hade dessutom följande ledamöter förhinder att närvara vid uppropet, nämligen

Anna Wohlin-Andersson, *Birgitta Johansson* och *Ingemar Konradsson* på grund av sjukdom,

Margit Gennser på grund av utlandsresa samt

Sten Sture Paterson på grund av enskild angelägenhet.

6 § Upplästes följande inkomna skrivelser:

Till riksdagen

Härmed ber jag om entledigande från riksdagsuppdraget fr. o. m. den 7 oktober 1987.

Lerum den 14 september 1987

Sten Sture Paterson

Till riksdagen

Undertecknad, *Ingrid Monica Ugander*, Uddevalla, Göteborgs och Bohus län, är ersättare i riksdagen för moderata samlingspartiet, ett uppdrag som jag härmed avsäger mig.

Uddevalla den 12 augusti 1987

Monica Ugander

Dessa framställningar bifölls av kammaren.

7 § **Meddelande om sammanträdestider m. m.**

Anf. 3 TALMANNEN:

Till kammarens ledamöter har utdelats en preliminär tidsplan för kammarens sammanträden under tiden den 6 oktober–den 13 november. Denna tidsplan överensstämmer med den tidigare utsända planen med den ändringen att fredagssammanträdena utsatts till kl. 10.00 i stället för till kl. 09.00.

Av den föreliggande tidsplanen framgår att den allmänpolitiska debatten tar sin början onsdagen den 21 oktober kl. 09.00 och att kammarens första arbetsplenium hålls onsdagen den 28 oktober.

Till kammarens ledamöter har vidare utdelats meddelanden om riksdagens arbete m. m. och förteckning över propositioner som väntas bli avlämnade under hösten 1987.

Återkallelse av motion

8 § Återkallelse av motion

Anf. 4 TALMANNEN:

I skrivelse den 3 september 1987 har Lars Leijonborg återkallat den av honom väckta motionen 1986/87:K422 om viss ändring i lagstiftningen om filmcensur.

Jag har därför avskrivit denna motion.

Skrivelsen lades till handlingarna.

9 § Anmäldes och bordlades

Skrivelsen och propositionerna

1986/87:163 om vissa frågor rörande innehållet i grundskolläroverutbildningen

1987/88:2 om ändring i lagen (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs

1987/88:3 om en ny fartygssäkerhetslag

1987/88:4 om pantsättning av patent

1987/88:5 om följdlagstiftning till förvaltningslagen på kyrkans område

1987/88:7 om ändring i rättegångsbalken m. m. (underrättelser till parterna om dom m. m.)

1987/88:13 om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, m. m.

10 § Anmäldes och bordlades

Redogörelserna

1987/88:1 Justitieombudsmännens ämbetsberättelse

1987/88:4 Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående sin verksamhet från den trettiofjärde t. o. m. trettiofemte sessionen

Meddelades att följande interpellationer framställdes

Meddelande om interpellationer

den 10 juni

1987/88:1 av *Britta Bjelle* (fp) till civilministern om stärkt rättssäkerhet i besvärssärenden hos länsstyrelse:

Länsstyrelsens organisationsnämnd (LON) har i april i år behandlat riktlinjer för diarieplan och arbetsordning inom länsstyrelserna i anledning av den nya plan- och bygglagen (PBL).

Därvid har LON beslutat att överklagande av kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva detaljplan, områdesbestämmelser eller fastighetsplan skall beredas av planenheten och beslutas av avdelningschef.

Beträffande beslutanderätten kan ifrågasättas vem som blir beslutande. I dag pågår ett arbete för att i hela landet genomföra den samordnade länsförvaltningen som redan är sjösatt i Norrbotten. Där finns ingen avdelningschef utan en länsledning som består av två länsråd och landshövding. Dessa har vida befogenheter för delegering. I praktiken kommer det förmodligen att falla sig naturligt att delegera beslutanderätten till chefen för den enhet som har det beredande ansvaret, i detta fall alltså planenheten. Ur rättssäkerhetssynpunkt förefaller denna lösning äventyrlig. För den enskilde kommer rättssäkerheten att bli svag eftersom möjligheterna till objektiv och opartisk bedömning försvagats i och med LON:s beslut att besvär över detaljplan, områdesbestämmelser och fastighetsplaner skall beredas och förmodligen också beslutas av planenheten.

Enligt förarbetena till ny PBL skall det finnas ett ökat samspel mellan regional och kommunal nivå vid bl. a. utarbetandet av planer. I förarbetena framhålls att detta samråd skall starta tidigt och ske på ett informellt och fritt sätt. Diskussionen mellan länsstyrelsen och kommunerna bör således komma i gång redan innan det finns ett egentligt planförslag. Denna samverkan skall alltså skötas av tjänstemän inom planenheten på länsstyrelsen. Tanken är att varje länsstyrelse måste bygga upp rutiner som säkerställer att det nuvarande samrådsförfarandet vid behov utvecklas på ett sätt och i en omfattning som avses enligt intentionerna med den nya lagstiftningen.

De människor som berörs av ett planförslag kommer i större utsträckning än i dag att vara hänvisade till besvär förfarandet för att ta till vara sina intressen. Det är därför angeläget att besvärssärendena kommer att behandlas på ett ur rättssäkerhetssynpunkt riktigt sätt.

LON:s beslut leder till att samma tjänstemän inom länsstyrelsernas planenheter som tillsammans med en kommun har utformat en plan – och alltså är medansvarig för den utformning som planen fått – skall bereda och besluta i eventuella besvärssärenden som rör planen. Det förefaller osannolikt att den enskilde i denna situation skall få en opartisk och objektiv bedömning av sitt besvär. Förfarandet kommer förmodligen att medföra att kommunernas ställning stärks och den enskildes försvagas.

För övrigt kan dessutom ifrågasättas om inte besvärssärenden är juridiska frågor som skall handläggas av jurister.

LON:s beslut är vägledande för länsstyrelserna. Både LON och länsstyrelserna lyder under civildepartementet. Inom civildepartementet förbereds för närvarande propositionen om den samordnade länsförvaltningen som skall gälla i hela landet. Länsstyrelserna kommer även i framtiden att ha sådana arbetsuppgifter att det finns anledning att ha en skärpt uppmärksamhet på hur rättsfrågorna hanteras inom denna del av statsförvaltningen.

Jag vill därför fråga civilministern:

Avser civilministern att vidta några åtgärder för att stärka rättssäkerheten för enskilda som besvärsvägen vänder sig till länsstyrelserna för att få sin sak rättsligt prövad?

1987/88:2 av *Lars De Geer* (fp) till industriministern om avskaffande av exportförbudet på aluminiumskrot:

Sverige har för närvarande exportförbud på många olika typer av skrot av järn, stål och metaller. Dessa förbud har tillkommit för att till rimliga priser säkerställa råvarutillgången för de gjuterier, stålverk och metallsmältverk som är helt eller delvis skrotbaserade. I fråga om skrot av gjutjärn och smidesjärn har förbudet till stor del motiverats av det faktum att nästan alla industriländer i Västeuropa haft och delvis fortfarande har samma förbud, varför svensk industri skulle bli diskriminerad om den tvingades arbeta utan det skydd för den egna råvaran som ett exportförbud utan tvivel utgör.

Existensen av dessa exportförbud har ofta kritiserats, emedan de innebär principiellt tveksamma avsteg från den marknadsekonomi som Sverige accepterat och anser riktig ur folkhushållets samlade synpunkter. Hittills har möjligheten att missutnyttja exportförbuden motverkats av det faktum att många förbrukare av skrotet funnits inom landet och att dessa förbrukare bl. a. garanterat att allt skrot som kommer ut på marknaden skall finna köpare. I den mån köparna utnyttjat sig av s. k. inköpskarteller har dock kritik förekommit av detta arrangemang, i synnerhet från de verkstadsföretag som rutinemässigt säljer stora mängder från produktionen fallande skrot.

För ett knappt halvår sedan har en anmärkningsvärd händelse inträffat på marknaden för aluminiumskrot, i fråga om vilket exportförbud sedan länge varit rådande i Sverige. Genom inköp av ett återvinningsföretag inom skrotbranschen, som redan förut ägde en anläggning för omsmältning av aluminium, har en svensk industrikoncern blivit ensamägare till nästan alla inom landet befintliga smältverk för omsmältning av aluminiumskrot. Denna monopolställning har företaget i fråga utnyttjat till att dels genom en varierande prissättning för olika leverantörer riva sönder det existerande handelsmönstret för aluminiumskrot, dels pressa ned hela prisnivån för aluminiumskrot till en nivå liggande ungefär 20 % under motsvarande pris i Västtyskland (som är det närmast till hands liggande jämförelseobjektet).

En kombination av ett exportförbud med en monopolsituation måste anses som förkastlig från marknadsekonomisk synpunkt, i synnerhet om monopolinnehavaren utnyttjar situationen så som fallet är i Sverige i dag. I anledning härav önskar jag fråga industriministern om det inte finns skäl att överväga olika åtgärder för att avhjälpa den situation som i dag råder på aluminium-

Prot. 1987/88:1
6 oktober 1987

Meddelande om interpellationer

skrotmarknaden i Sverige. Jag vill peka på följande två möjligheter:

1. Att med omedelbar verkan avskaffa rådande exportförbud på aluminiumskrot, varigenom utländska köpare kan konkurrera med det nuvarande monopolföretaget och återställa priskonkurrens på skrotet.
2. Om ett avskaffande av exportförbudet skulle anses som en alltför drastisk åtgärd, borde i stället frikostiga dispenser till export av enstaka skrotpartier lämnas av myndigheterna. Även en sådan, relativt begränsad åtgärd skulle återställa en viss konkurrens på den svenska marknaden för aluminiumskrot.

Hur ställer sig industriministern till de två tidigare nämnda förslagen?

den 11 augusti

1987/88:3 av *Hans Petersson* i Hallstahammar (vpk) till kommunikationsministern om en "Bergslagspendel":

Vid behandlingen i våras av regionalpolitiken behandlades och avslogs en vpk-motion om en snabb utbyggnad av den s. k. Bergslagspendeln som skulle innebära en upprustning av linjen Västerås-Ludvika över Hallstahammar och Surahammar. Frågan är hänskjuten framtida beslut om eventuell utbyggnad.

Tidigare har flera riksdagsledamöter uppmärksammat frågan om banans nuvarande sträckning över Tillberga och Ludvika och dess dåliga standard och den har därmed blivit föremål för fråge- och interpellationsdebatter i riksdagen, varför frågan är väl känd för regeringen.

Nu har en intern rapport från SJ:s bandistrikt i Örebro beaktats, där det meddelas att banans beskaffenhet är så dålig att man måste räkna med urspårningar där tågen möts. En lokförare har framträtt i massmedia och uttalat tveksamhet över att föra tåg med passagerare på linjen.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga kommunikationsministern:

Vad tänker regeringen göra för att omedelbart öka säkerheten på banan?

Föräntleder de nu bekanta problemen med banans dåliga skick någon åtgärd från regeringens sida för att snabbt få i gång byggandet av "Bergslagspendeln"?

den 18 augusti

1987/88:4 av *Nic Grönvall* (m) till industriministern om statens ägarroll i Procordia:

Den i somras presenterade nyemissionen i Procordia har initierats av företagsledningen. Företrädare för industridepartementet har i vaga uttalanden försvarat nyemissionen och sättet för dess genomförande.

Den kritik som riktades mot nyemissionen, grundad på det faktum att huvuddelen av de nyemitterade aktierna erbjudits institutionella placeringar, bemöts av departementet med argument som tydligt visar att departementet frånträtt det 100-procentiga statliga ägandet utan att närmare överväga

statens intresse av aktieägandet. Det framlagda argumentet har enbart tagit sikte på aktieägandet i Procordia och helt bortsett från effekterna för staten såsom aktieägare.

Det som ovan redovisats motiverar följande frågor:

Har den socialdemokratiska regeringen någon långsiktig strategi för statens innehav av aktier i affärsdrivande företag – särskilt de större koncernerna Celsius och Procordia? Har regeringen godkänt det pris till vilket de till marknaden nu erbjuder aktierna i Procordia utbjuds?

Styrelseordföranden i Procordia, Bengt Berg, har uttalat i massmedia att han skulle avgå från sin befattning om "politiker" lade sig i hans verksamhet som styrelseordförande. Normalt utövar aktieägaren sin makt och uttalar sina intressen på bolagsstämma. Bolagsstämma har att besluta om ändamålsbeskrivningen i bolagsordningen. Bengt Bergs uttalande tycks peka på att han har uppfattningen att aktieägaren staten saknar intresse av och bör avhålla sig från att visa intresse för affärsverksamheten och finansieringen av Procordia. Detta föranleder följande frågor:

På vilket sätt utövar industridepartementet statens ägarroll i Procordia? Har staten formulerat ett ändamål med affärsverksamheten i Procordia och har det i så fall intagits i bolagsordningen? Har beslut om den här diskuterade nyemissionen tagits på bolagsstämma i Procordia och har därvid uttalats för vilka specifika ändamål det nu anskaffade riskkapitalet skall disponeras?

den 25 augusti

1987/88:5 av Nic Grönvall (m) till statsrådet Bengt K Å Johansson om rätt för svenska företag till vissa investeringar i utländska företag:

I samband med kungörandet av sammanslagning av ASEA och Brown Boveri har industriminister Thage G Peterson utvecklat regeringens syn på svenskt näringslivs förhållande till den internationella utvecklingen. Av pressuttalanden av industriministern synes framgå att regeringen anser det vara nödvändigt för den exportberoende svenska industrin att ha nära och varaktiga kontakter med utländskt näringsliv och teknisk utveckling. Industriministern synes faktiskt ha menat att det vore en förutsättning för framgångsrik utveckling av svensk industri att sådana förbindelser kunde utvecklas och upprätthållas.

Nuvarande valutareglering och lagstiftning kring denna, liksom riksbankens tillämpning av valutalagstiftningen, förhindrar svenskt näringsliv och svenska investerare att göra portföljinvesteringar utomlands. Valutalagstiftningen medger emellertid i icke ringa utsträckning att s. k. direktinvesteringar får göras; dvs. investeringar som leder till ett fullständigt svenskt ägande av utländska företag.

Ett förtroendefullt samarbete med utländskt näringsliv kan mycket väl etableras genom att svenskt näringsliv deltar i finansieringen av utvecklingsprojekt genom att teckna och vidmakthålla en minoritetsposition i teknikutvecklande företag. Likaledes kan en utvecklad kunskap om marknadsförhållandena i olika delar av världen tillgodogöras svenskt näringsliv om svenskt

Meddelande om interpellationer

näringsliv kunde teckna och vidmakthålla minoritetsdeläggande i marknadsbearbetande utländska företag.

Är statsrådet mot bakgrund av det som ovan påpekats och mot bakgrund av regeringens hållning till svensk exportindustris intresse av varaktiga och goda utlandskontakter beredd att medverka till att valutalagstiftningen eller möjligen tillämpningen av samma lagstiftning ändras så att svenska företag bereds tillfälle till portföljinvesteringar i minoritetsposter i utländska företag?

den 3 september

1987/88:6 av *Kenth Skårvik* (fp) till kommunikationsministern om ökad trafiksäkerhet på Europaväg 6 genom Bohuslän, m. m.:

Även sommaren 1987 har varit en svart sommar för E 6-an genom Bohuslän. Framför allt är det norr om Uddevalla som de värsta olycksriskerna i dag finns.

Att vägen är i ett alltför miserabelt skick för att tjänstgöra som Europaväg med kraftig personbilstrafik samt en ökad buss- och lastbilstrafik är väl känt. Vägen har under en längre tid skärskådats från många håll och alla är helt överens om att den är en riskväg. Besked krävs om snabb ombyggnad till godtagbar standard för att den även i praktiken skall kunna kallas Europaväg.

Sommaren 1987 har överträffat föregående sommar i fråga om olyckor, även sådana som har dödlig utgång. Det har visat sig att bilförare från näraliggande länder även i år utgjort majoriteten av de inblandade i olyckorna. Polisen har redovisat skrämmande siffror angående höga hastigheter, vårdslösa omkörningar och långa köer.

Röster höjs nu från många håll, t. ex. från polisen, sjukvårdspersonal, politiker, turistnäring, näringsliv, om att snabbt ta tag i frågan och besluta om en ordentlig förbättring av E 6-an norr om Uddevalla. Med tanke på de senaste årens höga olyckssiffror borde det inte vara svårt att tidigarelägga och omfördela medel för en ombyggnad av den ökända vägen genom ett vackert Bohuslän.

Jag vill därför ställa följande frågor till kommunikationsministern:

1. Vad tänker kommunikationsministern ta för initiativ för att minska olycksriskerna på Europaväg 6 genom Bohuslän?
2. Kan kommunikationsministern tänka sig någon form av initiativ som kan påverka t. ex. bilförare från andra länder att ta hänsyn till de trafikföreskrifter vi har i Sverige och därmed efterfölja dem?

den 14 september

1987/88:7 av *Birgitta Hambræus* (c) till bostadsministern om åtgärder mot radon i bostäder:

Sedan 1960-talet har statens strålskyddsinstitut påtalat risken med radon i bostäder. Man befarar att upp till 1 000 lungcancerfall varje år kan orsakas

härav. Det är enkelt tekniskt sett att bygga bort radonet och samtidigt förbättra inomhusklimatet och energihushållningen. Åtgärderna kan kosta mellan 10 000 och 50 000 kr.

Radon luktar inte och det är lätt att glömma bort faran. För många husägare kan det vara svårt att bekosta reparationen även om man skulle få ett tillfälligt lån. Särskilt barnfamiljernas ansträngda ekonomi kan medföra att småbarn vistas större delen av dygnet i en radonmiljö som inte skulle tillåtas i en gruva.

Många myndigheter har sedan lång tid varit sysselsatta med utredningar när det gäller radonet. Men ingen tycks ha ansvar för att något händer i praktiken. Jordbruksdepartementet och numera miljö- och energidepartementet, bostadsdepartementet, strålskyddsinstitutet, socialstyrelsen, planverket, bostadsstyrelsen, offentliga utredningar (t. ex. cancerkommittén) och hälso- och miljöskyddsnämnderna sysslar alla med radonfaran.

De nya byggnormerna kommer förhoppningsvis att ålägga kommunerna att undersöka markradonet så att ny bebyggelse anpassas efter den. Trots att vi så länge vetat om att radonet innebär stora hälsorisker, fortsätter man att bygga hus inom områden med stor radonstrålning, utan att anpassa ventilationen därefter.

Vi måste äntligen se till att husägare får klara besked om riskerna och om att det är lätt att bygga bort faran och att detta kan finansieras på ett rimligt sätt. Den centerledda regeringen införde ett särskilt radonlån, men villkoren för detta försämrades avsevärt 1984. Centern har i en kommittémotion, som skall behandlas av bostadsutskottet i höst, föreslagit en icke-byråkratisk lösning på finansieringsfrågan.

I mitten av oktober kommer bostadsutskottet att fråga ut berörda experter om radonet, bl. a. med anledning av centermotionen.

Det är emellertid regeringens skyldighet att handla konkret, så att radonfaran snarast byggs bort samtidigt som energihushållning och bättre inomhusklimat åstadkommes.

Med anledning av det anförda vill jag fråga bostadsministern:

Vad ämnar regeringen göra för att lösa problemet med radon i bostäder?

den 15 september

1987/88:8 av *Margó Ingvarsson* (vpk) till statsrådet Bengt Lindqvist om tekniska hjälpmedel för handikappade fritidspolitiker:

Det finns en stor enighet om att det är nödvändigt att människor med olika erfarenheter engagerar sig politiskt och i föreningslivet. Trots att vi har olika förutsättningar kan de flesta av oss delta i den föreningsverksamhet och den politiska aktivitet som överensstämmer med intresse, kunskap och politisk uppfattning. Men för människor med handikapp kan de praktiska hindren medföra att de utestängs från våra demokratiska rättigheter att delta i samhällsutvecklingen.

Det har visat sig att tekniska hjälpmedel för handikappade fritidspolitiker har inte vare sig länsarbetsnämnderna eller landstingen skyldighet att tillhandahålla. Länsarbetsnämnderna svarar bara för arbetstekniska och

landstingen för personliga hjälpmedel. Politiskt arbete och annan föreningsverksamhet hör inte till någons ansvarsområde. På så sätt utestängs en grupp människor som verkligen har en speciell erfarenhet av samhällets nuvarande villkor. För att samhället skall fungera för alla människor är det nödvändigt att fler handikappade kan vara med och påverka de politiska besluten.

Med hänvisning till ovanstående frågar jag biträdande socialministern:

Finns det i dag någon möjlighet att få avancerade tekniska hjälpmedel för en handikappad fritidspolitiker?

den 16 september

1987/88:9 av *Börje Hörnlund* (c) till industriministern om ett regeringsförslag om infrastrukturella insatser i länen:

Industriminister Thage G Peterson föreslog för innevarande budgetår ett oförändrat anslag till Regionala länsutvecklingsinsatser. Regionalpolitiken skulle urholkas för tredje året i rad. Industriministern föreslog också att 100 milj. kr. per år under en treårsperiod skulle avsättas till infrastrukturella insatser i länen, dvs. till utbildning, vägar, ny teknik m. m. Den samlade oppositionen – c, fp, m och vpk – godtog inte denna nedrustning av regionalpolitiken. Oppositionen såg till att länsutvecklingsanslagen höjdes från 488 milj. kr. till 688 milj. kr. Ett beslut som uppskattats av län och kommuner.

Den samlade oppositionen sade också ifrån att 100 milj. kr. per år under tre år i infrastrukturella satsningar inte var till fyllest utan uppdrog åt regeringen att snarast återkomma till riksdagen med förslag om mer kraftfulla och konkreta satsningar.

Skall regeringens koncentrations- och centraliseringspolitik uppvägas och brytas behövs nu infrastrukturella satsningar i miljardstorlek. I de länsplaner, "länspaket" och "inlandspaket" som framtagits i utsatta regioner finns väl genomarbetade underlag för kraftfulla satsningar.

Jag vill därför fråga industriministern om han avser att fullfölja riksdagens beslut (majoritet bestående av c, fp, m och vpk) om att förelägga höstriksdagen ett omfattande och konkret infrastrukturellt regionalpolitiskt förslag.

den 25 september

1987/88:10 av *Karin Israelsson* (c) till socialministern om kokainhandeln på viss restaurang i Stockholm:

Under de senaste veckorna har vi i pressen kunnat läsa informativa reportage om hur kokain distribuerats och använts vid en känd inneknög i Stockholms innerstad.

Kokain utgör en drog som är synnerligen förödande för brukaren. Kunskapen om de egenskaper kokainen besitter är god och väl dokumenterad ifrån USA. Där finns mångårig erfarenhet av denna drog. Kokain benämns ofta som en s. k. innedrog, vilken används av många människor i fria yrken. Biverkningarna är mycket allvarliga och ofta okända för dem som inleder en missbrukskarriär.

Det finns all anledning att vi i Sverige på alla sätt förebygger en ytterligare utbredning av kokainmissbruket.

Mot bakgrund av den kunskap som föreligger om drogmissbrukets hänsynslösa utslagning av sina offer finns det all anledning att med allvar gripa varje tillfälle att fördöma även detta drogmissbruk.

Det är därför helt sensationellt att inte en kritisk röst har höjts från regeringens företrädare för att snabbt hejda den verksamhet som med så stor offentlighet redovisats under hösten.

Utskänkningstillståndet för den restaurang detta gäller borde helt naturligt ifrågasättas av de kommunala myndigheterna och de tillsynsorgan som har att ombesörja tillsynen och tillståndsgivningen.

Med stöd av detta vill jag fråga av vilken anledning statsrådet ej offentligt reagerat mot att detta ärende inte blivit föremål för den behandling som lagar och förordningar rörande utskänkningstillstånd föreskriver.

den 29 september

1987/88:11 av *Gullan Lindblad* (m) till socialministern om bekämpandet av sjukdomen aids:

Aidsfrågan har under den gångna sommaren ventilerats ett flertal gånger i massmedia utifrån olika utgångspunkter.

I juli månad informerades svenska folket om att en HIV-smittad opererats vid ett Stockholms sjukhus utan att personalen blivit underrättad om att patienten i fråga var smittbärare. Den gången fungerade sekretesslagen negativt gentemot den personal som hade all rätt att ha reda på fakta för att kunna skydda sig mot smitta.

Senare under sommaren fick vi veta att en känd person utsatts för ryktesspridning på grund av att personalen "läckt" utåt. Denna gång fungerade sekretesslagen inte alls, då den skulle göra det!

På senare tid har frågan om HIV-smitta i arbetslivet ägnats ökad uppmärksamhet. Bl. a. har VD vid Statshälsan krävt en gemensam policy för HIV i arbetslivet. I dag råder rädsla och t. o. m. hysteriska reaktioner i de aidsfarligaste jobben, t. ex. inom sjukvården, polisen och i trafiken.

LO avser att starta en bred debatt, t. ex. om obligatoriska tester och möjligheten att stödja HIV-smittade kamrater.

Helt nyligen kunde man i tidningarna läsa att antalet aids sjuka tros vara tiodubblat till år 1991 jämfört med i dag. Vid årsskiftet 1990-1991 kommer enligt prognoserna antalet aidsfall att vara 800-1 000 (varav 400 levande), och 2 000 HIV-smittade med sjukdomssymtom. Utgångspunkten är 78 aidsfall den 30 juni i år! Sjukdomens acceleration inger den allra största oro, och det finns all anledning att ifrågasätta om hittillsvarande åtgärder från samhällets sida har varit tillräckliga.

Med hänvisning till ovanstående vill jag till statsrådet Sigurdsen ställa följande frågor:

1. Ämnar statsrådet verka för en översyn av sekretesslagstiftningen för att denna skall bli så klar, att vårdpersonal självfallet blir underrättad om en patient bör behandlas som en HIV-smittad samtidigt som den enskildes sekretesskydd utåt är självklart?

2. Vilka åtgärder har vidtagits för att åstadkomma en gemensam policy angående HIV i arbetslivet? Har aidsdelegationen utarbetat något program som syftar till positivt ansvarstagande och kamratstöd samtidigt som det ges klara linjer för när en HIV-smittad bör omplaceras?
3. Är socialministern nu beredd att förorda allmänna, obligatoriska HIV-tester i ett första steg av alla som kommer i kontakt med hälso- och sjukvården?
4. När kommer förslaget till en ny smittskyddslagstiftning att föreläggas riksdagen, och kommer aids att klassas som en allmänfarlig sjukdom?
5. På vilket sätt har aidsdelegationen effektiviserat sitt arbete med hänsyn till aidsjukdomens snabba utbredning? Finns några planer på ett nationellt "krishögkvarter"?

1987/88:12 av *Anna Wohlin-Andersson* (c) till industriministern om de statliga verkens regionalpolitiska ansvar:

Att kämpa mot koncentrationen är att kämpa för en god miljö i de stora tätorterna och för en god framtid för ungdomen i de stora koncentrationsområdena. Att lyckas i arbetet förutsätter ett konsekvent och målmedvetet uppträdande i den lokala planeringen men också – och inte minst – att skapa goda betingelser för utveckling i andra delar av landet.

Industriministern har i olika sammanhang uttalat att man inom alla politikområden skall ta regionalpolitiska hänsyn och medverka till att bygga upp förutsättningarna för näringslivsutvecklingen i varje region i landet. Detta är ett bra uttalande! Det understryker samhällets ansvar för regionalpolitiken.

Under sommarens debatt har detta uttalande bl. a. upprepats som krav på de statliga verken att ta regionalpolitiska hänsyn i sitt agerande. Tyvärr visar de praktiska resultat människorna upplever att det mera är fråga om ord än om handling.

Posten planerar att försämra sin service. Tidningsutdelning på lördagar är satt i fråga. Man aviserar också att ta ut avgifter för lantbrevbåringen. Postutdelningen i skärgården försämras drastiskt.

Televerkets bristande ansvar för servicen i glesbygderna har varit föremål för intensiv debatt under sommaren. Telefonkioskerna är förvisso en liten fråga, men som symbolfråga för televerkets regionalpolitiska ansvar är den stor.

Vilket regionalpolitiskt ansvar tar vägverket när det gäller fördelning av vägpengar?

När regeringen sparar på skolområdet går detta i första hand ut över de små skolorna på landsbygden.

Att ha närhet till försäkringskassan är viktigt för människor. Under de senaste tre till fyra åren har ca 50 lokalkontor dragits in.

Nu vill regeringen ersätta 1 500 pastorsexpeditioner med 120 lokala skattemyndigheter. Vilket regionalpolitiskt ansvar tar regeringen då?

Eftersom listan kan göras lång över när de statliga verken och verksamheterna inte förmår leva upp till det regionalpolitiska ansvar riksdagen beslutat om och som industriministern så ofta uttalat sig för, reser sig frågan om industriministerns uttalande enbart är en läpparnas bekännelse?

Jag vill därför fråga industriministern vilka åtgärder han och regeringen vidtagit för att de statliga verken och verksamheterna skall ha möjlighet att leva upp till sitt regionalpolitiska ansvar, så som det kommit till uttryck i riksdagsbeslut.

den 1 oktober

1987/88:13 av *Lars Ernestam* (fp) till jordbruksministern om de fjällnära skogarna:

De fjällnära barrskogarna i Sverige är en nationell tillgång, vilkas värde sträcker sig långt utöver det ekonomiska utbytet från avverkning.

- Fjällskogarna är tillflyktsort för många hotade växt- och djurarter.
- De rymmer många mycket värdefulla urskogsområden, dokumenterade i naturvårdsverkets inventering.
- De utgör stora, sammanhängande och relativt opåverkade områden. Tillsammans med angränsande fjällområden bildar de naturliga ekologiska enheter utan motstycke i Västeuropa.
- De är därför av mycket stort värde som genbanker och referensobjekt för forskningen.
- De rymmer hänglavar som utgör föda åt renarna. Fjällskogarnas framtid är därför en avgörande fråga för samerna och deras möjligheter att bevara sin kultur.
- Fjällskogarna har också betydelse för det rörliga friluftslivet och fjällturismen.

Riksdagen beslöt 1985 om återhållsamhet med skogsbruk i de fjällnära skogarna. Det har bl. a. medfört begränsningar av hyggenas storlek till 40 ha. Vidare skyddas nu 55 urskogsområden som naturreservat. Dessutom har skogsstyrelsen stoppat fortsatt plantering av contortatall. Dessa beslut utgör värdefulla framsteg i arbetet på att åstadkomma ett bättre skydd för de fjällnära skogarna. Men det räcker inte.

Inte heller det i augusti invigda domänreservatet längs fjällkedjan löser problemen. Även från domänverkets sida medger man att reservatet främst skyddar områden som ändå aldrig skulle ha avverkat.

Svenska naturskyddsföreningen räknade 1985 med att det fortfarande återstår ca 65 000 ha avverkningshotade fjällnära skogar. Dit hör bl. a. de urskogsområden av högsta klass (klass I) som naturvårdsverket avstod i uppgårelsen med domänverket. Dit hör också de lägre klassade – men ändå mycket värdefulla – urskogsområden som över huvud taget inte åtnjuter något skydd.

Sverige har i internationella sammanhang bestämt markerat vikten av att artrika och unika naturområden, som de tropiska regnskogarna, skall bevaras. Skall vi kunna fullfölja den linjen med bevarad trovärdighet måste vi leva som vi lär och slå vakt om våra egna värdefulla skogar.

Då är fattade beslut inte tillräckliga. Det kan inte accepteras att de sammanhängande fjällskogsområdena styckas sönder genom avverkningar. Det kan heller inte accepteras att högt klassade urskogar förstörs.

Mot den bakgrunden har bl. a. Svenska naturskyddsföreningen väckt tanken på en naturvårdsgräns längs fjällkedjan. Ovanför den skulle inget storskaligt skogsbruk få bedrivas. Den skulle dock ligga längre västerut närmare fjällen, än domänverkets numera avskaffade skogsodlingsgräns. Berörda markägare skulle givetvis kompenseras, i första hand genom markbyten. Folkpartiet har därför föreslagit dels ökade anslag för mark för naturvård, dels att mark till ett värde av 15 milj. kr. årligen skulle överföras från Domänfonden till Naturvårdsfonden för att underlätta reservatsbildningar på privat mark.

Under augusti har såväl jordbruksministern som ledamöter av jordbruksutskottet studerat fjällskogproblemen på ort och ställe. Detta besök gav mig ett mycket starkt intryck av de naturvärden som hotas vid avverkning av de fjällnära barrskogarna.

Jag vill därför ställa följande frågor till jordbruksministern:

1. Kommer jordbruksministern att föreslå en naturvårdsgräns, ovanför vilken inget storskaligt skogsbruk i de fjällnära skogarna får bedrivas?
2. Avser jordbruksministern att vidta några åtgärder för att skydda ytterligare urskogsområden i de fjällnära skogarna som naturreservat?
3. Avser jordbruksministern att medverka till att avverkningsåtgärder som kommer i konflikt med naturvård eller rennäring stoppas i avvaktan på mer långsiktiga beslut om de fjällnära skogarnas framtid?

1987/88:14 av Göte Jonsson (m) till socialministern om alternativ verksamhet på det socialpolitiska området:

I folkrörelseutredningens betänkande "Ju mer vi är tillsammans" föreslås att de redan starkt begränsade förutsättningarna att bedriva alternativ vård när det gäller bl. a. barn- och äldreomsorgen skall inskränkas ytterligare. Beträffande barnomsorgen påstås i utredningen att alternativa, icke föräldrakooperativa, daghemsavdelningar oftast drivs i vinstsyfte som om de vore företag. Därför skall de stoppas.

Socialtjänstlagen skall enligt förslaget utökas med någon paragraf som innebär att företag inte skall kunna få uppgifter inom socialtjänsten. Statsbidragsreglerna skall samtidigt ändras så att sådana kommuner som inte följer dessa centrala direktiv utesluts från rätten till statsbidrag.

De som står bakom utredningsförslaget bortser från vad de enskilda människorna själva föredrar. Detta gäller såväl föräldrarnas önskemål i fråga om barnomsorgen som de gamlas behov av att kunna påverka sin situation. Valfriheten inom socialtjänsten borde vara en rättighet. Vad som behövs är ändringar som stärker den enskildes valfrihet. I betänkandet "Ju mer vi är tillsammans" går man den motsatta vägen.

Jag vill med anledning av detta fråga socialminister Gertrud Sigurdsen:

Avser regeringen att lägga fram förslag i riksdagen i enlighet med folkrörelseutredningens betänkande med sådana ändringar i socialtjänstlagen och av vissa statsbidragsregler att möjligheterna till alternativ verksamhet på det socialpolitiska området – och därmed de enskilda människornas valfrihet – ytterligare begränsas?

1987/88:15 av *Gunilla André* (c) till justitieministern om åklagarorganisationen:

Meddelande om interpellationer

Åklagarkommittén, som avlämnade sitt betänkande i mars 1986, föreslog bl. a. att åtta åklagardistrikt skulle upphöra som självständiga myndigheter och verksamheten överföras till större distrikt. Enligt majoritetens uppfattning skall samma centralisering nu ske på distriktsnivå som tidigare genomdrevs på länsplanet. För egen del reserverade jag mig mot förslaget.

Vid remissbehandlingen framkom också kritik mot den föreslagna omorganisationen. I praktiken fungerar verksamheten väl även vid mindre enheter. Den nära kontakten med polis och domstol är av stort värde. Det finns således inte tillräckligt bärande skäl för denna centralisering.

Ärendet bereds nu i departementet.

Riksåklagaren har i sin anslagsframställning för år 1988/89 föregripit ett eventuellt beslut i frågan och utgått från att centraliseringen kommer att genomföras.

Situationen för personalen inom berörda myndigheter är synnerligen påfrestande. Samtidigt som RÅ driver sin centraliseringslinje tiger regeringen. Det är ett otillständigt tillvägagångssätt gentemot personalen.

Här är onekligen upplagt för spekulationer. Vill regeringen vänta med besked i frågan så länge att RÅ med olika metoder omöjliggör att åklagardistrikt som berörs får vara kvar? I så fall slipper regeringen att ta det politiska ansvaret för centraliseringen av även denna verksamhet. Redan stora orter tillförs verksamhet, och därmed påskyndas utarmningen av mindre orter.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till justitieministern:

1. När får riksdagen något besked med anledning av åklagarkommitténs betänkande?
2. Har RÅ redan fått löfte från justitieministern angående omorganisation av vissa åklagardistrikt?

1987/88:16 av *Lars Ernestam* (fp) till miljö- och energiministern om avgasrening, m. m.:

Den fortgående försurningen leder till skador som kanske är omöjliga att reparera. Grundvattnet försuras, och växt- och djurlivet slås ut i många sjöar. Alltmer påtagliga skador på skogen uppträder framför allt i södra och sydvästra delarna av Sverige.

Utsläppen av kväveoxider och trafikens roll i detta sammanhang har alltmer uppmärksammats, och målet måste vara att reducera dessa utsläpp med 75 %. Huvudparten av kväveutsläppen torde kunna hänföras till trafiken. Till detta kommer utsläpp av koloxid, kolväten och andra skadliga ämnen. Det finns inga genvägar. Den enda framkomliga vägen är att begränsa utsläppen.

Den tekniska utvecklingen möjliggör införande av system som medför minskade utsläpp. Regeringen kan genom skärpta regler och stimulanser medverka till en positivare utveckling.

Jag vill fråga miljöministern vilka konkreta åtgärder hon avser vidta inom ett antal områden som berör biltrafiken och avgasutsläppen.

Avgasrening för befintliga bilar

Andelen katalytiskt rena bilar bland de nya som säljs ökar snabbt. Den snabba övergången styrker det berättigade i folkpartiets förslag att reningen skulle ha införts tidigare. Bilar är emellertid långlivade och en stor del av den befintliga bilparken kommer att finnas kvar under överskådlig tid. I prognoserna beträffande reningens effekter har enligt min uppfattning bilarnas livslängd undervärderats. Det finns tekniska möjligheter att montera in reningsanläggning på äldre modeller. För att motivera bilägarna att göra denna miljöinvestering erfordras ekonomiska stimulanser.

Jag vill fråga om miljöministern vill medverka till att sådana stimulanser införs.

Alternativa reningssystem

Riksdagen tog i sitt beslut om bättre avgasrening ej ställning till tekniker för avgasrening. I praktiken har genom typbesiktning och garantibestämmelser katalysatorreningen i det närmaste fått monopolistisk ställning då det gäller reningssystem. Det behövs forskning och prövning av alternativa metoder. Den befintliga bilparken är lämplig för sådan provverksamhet.

Jag vill fråga om miljöministern är beredd att medverka till statliga stimulanser för prövning av alternativa reningssystem.

Avgaskrav för lastbilar och bussar

Folkpartiet har under flera år i riksdagen krävt skärpta avgasbestämmelser för dieselfordon. Socialdemokraterna har motsatt sig detta. Naturvårdsverket har nu redovisat förslag till skärpta regler för såväl lätta som tunga fordon. Miljöministern har i allmänna ordalag uttalat sig för att hårdare krav skall införas. Naturvårdsverket föreslår att USA-krav för lätta lastbilar skall bli obligatoriskt fr. o. m. 1992 års modeller och för tunga fordon fr. o. m. 1995 års modeller. Det torde vara nödvändigt att få ett snabbare införande, om den målsättning som hittills redovisats för minskning av kväveutsläppen skall kunna hållas. Dessutom erfordras stimulanser för frivillig övergång till bättre rening för såväl befintliga som nya bilar.

Jag vill fråga om miljöministern är beredd att medverka till stimulanser för frivillig övergång till bättre rening av avgaserna från befintliga bilar och om miljöministern är beredd att förelägga riksdagen förslag om obligatorium att gälla tidigare än vad naturvårdsverkets rapport innebär.

Kontroll av hastighetsgränserna

Trots kampanjer om hänsyn i trafiken är det närmast regel att många trafikanter överskrider hastighetsgränserna. För att få ned utsläppen från fordonstrafiken är det nödvändigt att få bilisterna att respektera gällande

hastighetsbestämmelser. Informationen måste utökas. Trafikövervakningen måste bli effektivare och böterna för fortkörning högre. Kontrollen av bilarnas avgassystem i samband med besiktning och polisens stickprovskontroller bör också förbättras.

Jag vill fråga om miljöministern är beredd att medverka till att dessa åtgärder vidtas.

Bilskrotningen

De allra äldsta bilarna, som är i sämst kondition, svarar för stora utsläpp. Reglerna om bilskrotning syftar bl. a. till att förhindra olägenheter främst från natur- eller miljövårdssynpunkt.

Vid skrotning utgår en premie på 300 kr. som inte har höjts sedan den infördes år 1975.

I en rapport 1984:14 föreslår statskontoret regeringen att höja skrotningspremien och skrotningsavgiften till 4 500 kr. (lägst). Ärendet har sedan 1984 beretts i regeringskansliet. En höjning av premien skulle kunna innebära en stimulans för att få gamla och uttjänade bilar med stora utsläpp ur trafik. Dessutom skulle problemen med uppställning av bilvrak i naturen motverkas.

Jag vill fråga om miljöministern är beredd att medverka till en höjning av bilskrotningspremien för att uppnå de syften som här redovisas.

Sammanfattningsvis vill jag sålunda fråga miljöministern vilka åtgärder hon avser att vidta för att

- förbättra avgasreningen för befintliga bilar,
- för att få fram alternativa reningssystem,
- för att få skärpta avgaskrav för lastbilar och bussar,
- för att få en bättre kontroll av hastighetsgränserna,
- för att få en bättre kontroll av bilarnas avgassystem,
- för att få bättre stimulans för bilskrotningen genom en höjning av skrotningspremien.

1987/88:17 av *Hans Petersson* i Hallstahammar (vpk) till miljö- och energiministern om oskadliggörande av gömda giftanhopningar:

Under sommaren har en rad miljöskandaler kommit till allmän kännedom genom slumpmässiga upptäckter av gamla deponeringsplatser för gifter av olika slag.

Debatten om dessa glömda och gömda giftanhopningar har tagit fart igen och det krävs nu snabba åtgärder för att eliminera kända och ännu okända faror i samband med att gifterna ligger kvar i naturen eller på andra platser, där de deponerats för snöd vinning eller av okunnighet.

Viss inventering och diskussion om hur kända platser för giftanhopningar/deponeringar skall handhas pågår.

Miljöministern själv har ju för sin del talat om åtgärder för att rensa Dalälven och Hisingen. Tyvärr är dessa åtgärder otillräckliga, eftersom det är känt att inte mer än 10 % av landets miljöfarliga avfall kommer fram till

SAKAB för destruering. Förmodligen är sommarens upptäckter bara toppen av ett jättelikt isberg. Situationen är allvarlig.

Med anledning av detta vill jag till miljöministern rikta samma fråga som jag i oktober 1979 ställde i en interpellation till dåvarande jordbruksministern:

Vilka initiativ tänker regeringen ta för att snabbt få till stånd en inventering av gömda och "glömda" giftupplag, samt vad tänker man göra för att under säkra former oskadliggöra sådana giftanhopningar?

1987/88:18 av *Ulla Tillander* (c) till statsrådet Bengt Lindqvist om svenska kyrkans förskolearbete:

Årets kyrkomöte har än en gång ställt sig bakom kravet på att svenska kyrkan skall ges samma ekonomiska möjligheter för sitt arbete bland förskolebarn som tillerkänns t. ex. katolska, mosaiska, muslimska församlingar samt frikyrkor.

I vårt land har vi nu accepterat att vårt samhälle är pluralistiskt. Som en konsekvens av det borde valfriheten för föräldrar öka att i enlighet med sin religiösa och filosofiska övertygelse påverka sina barns uppfostran.

För närvarande är denna rätt otillräckligt tillgodosedd och tillerkänns i praktiken endast vissa grupper. Att anamma ett pluralistiskt samhälle och samtidigt genom bristande valfrihet söka konservera en ordning som innebär ett försök till enhetlighet är ett inkonsekvent handlande, dessutom diskriminerande för vida kretsar.

Människor kommer inte i längden att acceptera ett kvardröjande förmyndarsamhälle. Att kyrkomötet helhjärtat ställer sig bakom kravet på rätt för föräldrar att påverka valet av förskola med speciell inriktning är ett demokratiskt ställningstagande. Så länge den rätten inte är accepterad råder, enligt min mening, en påtaglig brist i samhällets demokratiska liv.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga biträdande socialministern om han avser att vidta några åtgärder för att tillgodose kyrkomötets krav på likvärdiga möjligheter för svenska kyrkan att bedriva arbete bland förskolebarn?

1987/88:19 av *Ulla Tillander* (c) till kommunikationsministern om Öresundsbron:

Trots att miljöskålen mot byggandet av en bro blir allt tyngre väljer regeringen att inte låtsas om dem.

Hotet mot Östersjön, den ökade trafikströmmen genom västra Skåne som försurar bokskogarna, den stigande lungcancerfrekvensen i Malmö och slitaget på de små utrymmena för friluftsvksamhet är några exempel på allvarliga varningssignaler som viftas bort av regeringens företrädare.

När verkligheten inte stämmer med det uppsatta målet friseras siffrorna efter behov. Ett stående exempel på denna förvanskning av verkligheten erbjuder broutredarnas redovisning av utsläppen från trafiken om bron byggs.

Broutredarna jämför utsläppen från 20 år gamla färjor med framtidens

bilar. För att ytterligare försämra färjealternativet räknar man med att färjorna använder en brännolja med en svavelhalt som praktiskt taget inte längre förekommer.

Broutredarna har förbisetat att man med känd teknik kan minska färjornas kväveutsläpp med 80–90 %. Den tekniken kommer att byggas in i nästa generation färjor som kommer inom tio år.

Samtidigt som man svartmålar färjealternativet görs allt för att framställa broalternativet i ljusare dager än vad som är rimligt, om man vill gälla som sanningsenlig och opartisk. Man kan alltså inte, som utredarna gör, utgå ifrån att alla bilar 1995 har katalytisk rening.

På en broutredning, som har till uppgift att lämna underlag för beslut i en så oerhört viktig och långsiktig fråga som bronns inverkan på miljön i en landsända som redan nu är hårt ansatt, borde man kunna ställa högre krav.

Broutredarna har inte levt upp till detta grundläggande krav. Anpassligt har man gjort avkall på opartiskhet och objektivitet.

Med hänvisning till ovanstående vill jag till kommunikationsministern ställa följande fråga:

Är regeringen beredd att ompröva hela frågan om en Öresundsbro och inse att ett definitivt avsågande av alla broplaner skulle skingra den tveksamhet som hindrar en satsning på miljövänligare alternativ?

den 6 oktober

1987/88:20 av *Gunnel Jonäng* (c) till industriministern om en regionalpolitisk satsning:

Värriksdagen 1987 ansåg att regeringens regionalpolitiska satsning var otillräcklig. Riksdagen beslöt därför om en höjning av länsanslagen med 200 milj. kr. Riksdagen begärde också att regeringen skulle återkomma med ett nytt förslag med en kraftfullare regionalpolitisk satsning.

Gävleborgs län är en av de mest utsatta regionerna i landet. Samtidigt finns en stark vilja och stor idékraft i länet för att åstadkomma en positiv utveckling. Det är viktigt att dessa strävanden understöds av regering och riksdag och att erforderliga medel tilldelas länet. Det är viktigt att det sker med det snaraste.

Länet är ett av de län som de senaste åren haft den största utflyttningen. Ett utomordentligt oroande inslag är den åderlåtning som sker av landsbygden. På 20 år – från 1960 till 1980 – har en avtrappning skett med nästan 31 000 personer, dvs. en tredjedel av befolkningen. Tidigare skedde en flyttning från landsbygd till närmaste tätort. Numera sker flyttningarna direkt från landsbygden till storstaden.

Inlandskommunerna är de hårdast drabbade; Ockelbo minskade under tjugoförperioden sin landsbygdsbefolkning från nära 3 900 personer till ca 2 300 personer – ett bortfall på 1 600 personer. Utvecklingen i Ljusdal är likartad. Kommunen har minskat sin landsbygdsbefolkning med över 5 000 personer. Drar man ut trenden kommer det inte att finnas några människor kvar på landsbygden i dessa kommuner några år in på 2000-talet.

Vi arbetar nu tillsammans – folkrörelser och myndigheter – för

Landsbygd 90 och för att *hela* Sverige skall leva. Vi i länet är medvetna om att mycket beror på oss själva.

Mot bakgrund av det anförda ställer jag följande frågor till industriministern:

1. När avser industriministern att förelägga riksdagen proposition om den kraftfulla regionalpolitiska satsning som riksdagen begärt?
2. Vilken satsning kommer därvid att göras på Gävleborgs län, och vilka medelsanslag kan länet förvänta?
3. Anser industriministern att länets landsbygd skall leva även på 2000-talet? Vilket stöd kan i så fall myndigheter och folkrörelser i länet erhålla för att bevara en levande landsbygd?

1987/88:21 av *Gunnel Jonäng* (c) till kommunikationsministern om persontrafiken på norra stambanan:

Gävleborgs inland är beroende av norra stambanan. Såväl för enskilda människor som pendlar inom länet som för näringslivet i stort är det nödvändigt med goda kommunikationer.

De tongångar som nu hörs om norra stambanan och dess framtid är utomordentligt oroande. För det första planerar SJ att i nästa års tidtabell dra in två av de viktigaste förbindelserna på stambanan, dels direkttåget 97 som kommer till Stockholm kl. 9.15, dels direkttåget 98 från Stockholm 18.43. Båda tågen utgör goda förbindelser vid sammanträden i Stockholm.

För det andra visar olika uttalanden från SJ-ledningen och socialdemokraterna att intresset för persontrafiken på norra stambanan är minimalt.

SJ prioriterar västkustbanan, Mälardalen och kommunikationerna kring Stockholm. Norrland får vänta och man talar om stambanan framför allt ur godstrafiksynpunkt.

Från socialdemokratiskt håll har framhållits att ostkustbanan är den viktigaste satsningen i Norrland och att det vore lämpligt med matarlinjer för inlandsbefolkningen ut till ostkustbanan.

Med hänvisning till ovanstående ställer jag följande frågor till kommunikationsministern:

Är kommunikationsministern beredd att medverka till

1. att de nu diskuterade tågindragningarna på norra stambanan inte kommer till stånd och
2. att investeringar görs på norra stambanan så att förbättrad trafik både ur person- och godssynpunkt kommer till stånd?

1987/88:22 av *Ivar Franzén* (c) till miljö- och energiministern om förbättring av natur- och kulturmiljön i Stockholm:

Miljö- och energiminister Birgitta Dahl har inför den nyligen avslutade socialdemokratiska partikongressen utlovat att regeringen nu omedelbart skall inleda arbetet i de områden och regioner där miljöskadorna är särskilt stora och drabbar människor och natur svårast. Resurshushållning och omsorg om miljön måste hädanefter genomsyra vårt sätt att leva och arbeta på alla områden, slår Brigitta Dahl fast och fortsätter:

Kongressens beslut blir startpunkten för ett omfattande och omvälvande arbete, som måste vara långsiktigt och kommer att ta tid. Just därför är det nödvändigt att vi *nu* gör konkreta åtaganden, tydligt beskriver *vad* som skall ske, *hur* det skall ske och *när* det skall ske – och *börjar* genast.

Insatserna från regeringens sida skall börja med Hisingen och Dalälven. Hisingen är svårt förorenat av tung, miljöstörande industri, avfallsupplag, raffinaderier, hamnverksamhet och tung trafik. Regeringen avser därför att förklara hela området särskilt föroreningskänsligt och därmed ge förutsättningar för att ompröva gällande industrikoncessioner och miljövillkor samt förbättra trafiksituationen, konstaterar miljö- och energiministern i sitt tal inför kongressen.

Jag delar miljö- och energiministerns uppfattning att kraftfulla och konkreta åtgärder för att förbättra miljön är en överlevnadsfråga. Ett logiskt och konsekvent agerande från regeringens sida borde då vara att analogt med det aviserade beslutet om Hisingen förklara andra starkt förorenade områden som särskilt föroreningskänsliga.

Vi har bl. a. under senare tid fått allt tydligare exempel på att föroreningarna i Stockholmsregionen är betydande. På Historiska museet har öppnats en utställning som visar hur våra kulturskatter vittrar ned genom luftföroreningarna. En inventering som genomförts inom Stockholms kommun visar att skadorna på granbeståndet inom kommunen är större än i Sydsverige. I vetenskapliga undersökningar har även visats att olika typer av luftföroreningar i trafikmiljön är långt större i stadsmiljön än på t. ex. landsbygden.

Det finns därför mycket starka skäl för att förklara Stockholms kommun som ett särskilt föroreningskänsligt område. Detta skulle ge samma förutsättningar att ompröva givna koncessioner och miljövillkor för industriell verksamhet och för bättre trafiksituation i Stockholm som för Hisingen.

Regeringen har beslutat medge lokaliseringstillstånd för ett kolkraftverk i Värtan i centrala Stockholm. Detta verk är en s. k. PFCB-anläggning – en teknik för energiproduktion som hittills är oprövad. I jämförelse med t. ex. förgasningsteknik medför PFCB-tekniken avsevärt större utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider.

PFCB-anläggningen är både en koleldad panna och en processanläggning med relativt stor mängd lagrad energi i form av en stor mängd luft och gas. Lokalisering av processanläggningar brukar vara underkastade speciella krav och prövningar. Vid sidan av miljöaspekterna brukar man också bl. a. ta upp säkerhetsaspekterna i anläggningen.

Det synsätt som statsrådet givit uttryck för, inför den socialdemokratiska partikongressen, borde logiskt sett innebära att beslutet om att medge lokaliseringstillstånd för en PFCB-anläggning i centrala Stockholm rivs upp. V har också från centerns sida krävt att beslutet skall omprövas med hänsyn till de outredda säkerhetsriskerna och behovet av större skyddsavstånd till befintlig bostadsbebyggelse.

Därest regeringen inte omprövar sitt, på bristfälliga grunder, givna lokaliseringstillstånd måste dock kraven på anläggningen skärpas betydligt för att miljön i Stockholm skall kunna förbättras. Det måste i enlighet med regeringens uttalade intentioner att kraftfullt driva "miljökampen" vara bättre om detta sker innan anläggningen tas i drift och inte långt senare som i

Prot. 1987/88:1
6 oktober 1987

Meddelande om interpellationer

Göteborg, där miljön redan försämrats på grund av tillåtna utsläpp.

Inriktningen från regeringens sida borde i stället ha tagit sikte på ett utnyttjande av förgasningstekniken. Denna kommer att betydligt bättre minska de miljöstörande utsläppen och bygga upp ett system för energiförsörjningen baserat på mindre enheter lokaliserade utanför Stockholm.

Med hänvisning till vad jag anfört vill jag fråga miljö- och energiministern:

Avser regeringen att förklara Stockholms kommun som ett särskilt föroreningskänsligt område i enlighet med 24 § miljöskyddslagen och därmed ge förutsättningar för att omgående kunna förbättra trafiksituationen och ompröva resp. skärpa gällande industriella koncessioner och miljövillkor – t. ex. för kolkraftverket i Värtan – samt i övrigt redovisa vilka åtgärder regeringen avser att vidta så att en reell förbättring av natur- och kulturmiljön i Stockholm kan ske?

1987/88:23 av *Margareta Persson* (s) till statsrådet Bengt Göransson om föräldraförsäkringens kontaktdagar:

Vårt samhälle har förändrats mycket snabbt. Utvecklingen har gått från ett fattigt bondesamhälle till ett rikt industri- och datasamhälle under en enda generation. De som i dag är mor- och farföräldrar var i många fall fattiga bondungar som fick börja jobba efter sex år i folkskolan. Deras barndom och skoltid var totalt annorlunda jämfört med dagens ungdomars. Den materiella omställningen har vi människor klarat av. Men när det gäller den psykiska och själsliga omställningen är det svårare, eftersom vi släpar med oss gamla värderingar och beteendemönster som stämde i en annan tid, men som är direkt olämpliga i dag. Många vuxna blir därför förvirrade inför uppgiften att fostra sina barn. Man vet inte heller hur skolan fungerar i dag.

Den gamla disciplinen, rädslan för överheten, "barnens vilja växer i skogen", barnen skall hålla tyst och lyda – det passar inte i vårt demokratiska samhälle, vilket de flesta har insett. Men vad skall vi sätta i stället? Det är inte lika lätt att veta. Ingen före oss kan ju ge oss erfarenheter. Ingen vet riktigt hur ett barn bäst fostras i den tid som nu är. Ytterst få nya normer har byggts upp – ingen kollektiv erfarenhet och kunskap finns hos den vuxna generationen.

Vi har länge talat om behovet av föräldrastöd, som om det bara beror på att många unga föräldrar i dag bor långt från sina egna föräldrar. Jag tror inte att det är hela förklaringen till behoven, därför att mor- och farföräldrars erfarenheter inte längre stämmer i dagens situation.

Att ta hand om spädbarn är en kunskap som samhällets organ ganska fint klarar av att ge till blivande och nyblivna föräldrar. Även under förskoleperioden kommer förmodligen den utbyggda förskolan att kunna ge möjlighet till föräldrakontakt och diskussion med föräldrarna.

När barnet börjar skolan inträder nya problem. Det är inte lika lätt att som förälder rätta till sådant som gått fel eller ingripa i kamratgrupper. Barnens värld kan vara mycket tuff, och att intervensera som vuxen och lägga till rätta är alls inte lika lätt som under småbarnstiden. Skolans värld och normsystem känns också främmande för många föräldrar.

Sammantaget har så mycket hänt i barns miljö att det är nödvändigt att vi

vuxna inser att vi måste hjälpa varandra att hitta en ny kollektiv erfarenhet. Vi måste lära oss att fungera som föräldrar i det nya samhället. Kontakterna med skolan är därför mycket viktiga.

Sedan ett par år tillbaka utgår nu föräldrapenning för två dagar per år för barn som är mellan fyra och tolv år, om föräldern deltar i föräldrautbildning, i skolarbetet eller i verksamheten inom barnomsorgen. Dessa kontaktdagar är en utmärkt möjlighet för skolan att skapa kontakt med föräldrarna. Skolan bör därför planera verksamhet för dessa dagar. Skolan skulle t. ex. kunna arrangera två studie- och diskussionsdagar för föräldrarna om barnuppfostran. Man skulle också kunna använda dagarna till direkt deltagande i skolarbetet och diskussion med lärarna efteråt. Möjligheterna till att lägga upp olika program är stora.

Dessa dagar används mycket sporadiskt och inte på det metodiska sätt som man skulle kunna göra.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Bengt Göransson följande:

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta för att föräldraförsäkringens kontaktdagar i ökad omfattning används för kontakt med skolan?

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta för att erbjuda föräldrarna olika verksamheter under dessa dagar?

1987/88:24 av *Göthe Knutson* (m) till industriministern om verksamheten vid Karlskronavarvet:

Krissituationen vid statliga Karlskronavarvet har länge varit känd av riksdag och regering. Stora ansträngningar har gjorts av företagsledningen för att få nya order till varvet. Konkurrensen inom varvsnäringen är emellertid utomordentligt hård, och turbulensen kring svensk vapenexport har knappast underlättat varvets ansträngningar på utlandsmarknaden.

Karlskronavarvets dokumenterat stora betydelse inom svenskt försvar har gjort att varvsledning och varvsanställda knutit stora förhoppningar till försvars- och industridepartementen. Uppenbarligen har dessa förhoppningar kommit på skam, när varvet nu tvingats varsla 250 av sina 1 100 anställda om uppsägning.

Beställningar av nya fartyg till svenska marinen – ett mycket angeläget behov mot bakgrund av främmande undervattensverksamhet på vårt territorium – skulle genast rädda sysselsättningen vid varvet. Därmed också all den kompetens på byggande av ubåtar samt inom plastteknikens område som gjort varvet internationellt välkänt. Denna kompetens håller nu på att gå förlorad, om inga nya order ges till varvet.

Karlskronavarvet ingår i Svenska Varv-koncernen, och ansvaret för varvets fortbestånd vilar i hög grad på industridepartementet. Nödvändigheten av Karlskronavarvet för nybyggnads- och reparationsverksamhet för vårt svenska försvar har fastställts i flera riksdagsbeslut de senaste åren.

Den djupa ordersvacka som uppstår vid varvet fr. o. m. 1989, om inga nybeställningar ges, kommer att leda till ytterligare reduceringar av arbetsstyrkan, då även varvets fortbestånd starkt hotas.

Mot denna bakgrund vill jag be industriministern att i riksdagen redogöra för sin syn på Karlskronavarvets situation och framtid. Vidare ber jag industriministern redovisa vilka åtgärder regeringen har vidtagit och tänker vidta för att trygga varvets fortbestånd med nuvarande höga kompetens och den av riksdagen fastställda kapaciteten, som bl. a. anger att arbetsstyrkan vid varvet skall uppgå till ca 1 200 personer.

1987/88:25 av *Olof Johansson* (c) till miljö- och energiministern om Sveriges internationella agerande i miljöfrågor:

Globalt sett är natur- och miljöproblemen enorma. De samlade konsekvenserna av bl. a. skogsskövling, ökenspridning, luft- och vattenföroreningar, kemikalieanvändning, snabb artutrotning och väldig befolkningstillväxt inger djup oro inför framtiden. Trots att de flesta av dessa problem varit kända under decennier eller mer, har det internationella samfundet hittills knappast visat att man kan tackla denna typ av stora och övergripande frågor.

Redan för ca 15 år sedan tillskapades UNEP, FN:s miljövärdprogram, för att samordna det internationella miljövärdarbetet. Trots små resurser och enorma problem har många konstruktiva planer och förslag för att komma till rätta med problemen ändå lagts fram under de gångna åren. Det är emellertid beklämmande få av dessa idéer som förts vidare till förverkligande. Detta är den oroande bakgrunden till att Världskommissionen för miljö och utveckling tillsattes, bl. a. på svenskt initiativ under den centerledda regeringen.

I rapporten från Världskommissionen från i våras konstateras, att alltför mycket sektortänkande fortfarande dominerar den ekonomiska och sociala utvecklingsdebatten. Ofta kommer hänsynen till miljö- och naturresurser in på ett sent stadium och betraktas då som ett besvärligt extra krav som kostar mycket pengar eller begränsar möjligheterna till utveckling på kort sikt.

I rapporten uppmanas regeringarna att upprätta program för det egna landets internationella miljövärdarbete. Regeringarna uppmanas också att utforma nationella miljöstrategier.

År 1978 tillsattes i Sverige naturresurs- och miljökommittén. Den hade till uppgift att utreda grundläggande frågor om hushållning med naturresurser och förebyggande miljövärd. Den hade också till uppgift att behandla mål som livskvalitet och ekologisk grundsyn. Naturresurs- och miljökommittén lade år 1983 fram sitt omfattande material. Utredningen skulle vara inledningen på en planmässig utredningsverksamhet för att få in miljöfrågorna på ett tidigt stadium i beslutsprocessen.

Centern har föreslagit att en miljökommission tillsätts. Dess uppgift skulle vara att föreslå åtgärder för en långsiktig resurs- och miljöpolitik. Kommissionen skall särskilt uppmärksamma de varaktiga och långsiktiga effekterna av miljöstörande verksamhet. Lagstiftningen borde ses över, så att den mer heltäckande för in miljöhänsyn på olika samhällsområden. Miljökommissionen bör lämna förslag till en ny avfallspolitik, där avfallet minimeras och återanvänds effektivt. Vi anser också att kommissionen bör studera hur marknadsekonomiska styrmedel kan användas för att utnyttja råvaror effektivt och begränsa de miljöstörande utsläppen till naturen.

Det blir alltmer uppenbart att internationell ekonomisk utveckling och välfärd förutsätter en framsynt resurspolitik. Förslagen från Världskommissionen för miljö och utveckling ger en grund. Det borde vara en förpliktelse för Sverige som en av initiativtagarna att driva på för deras förverkligande internationellt.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till miljö- och energiministern:

1. Avser regeringen att utarbeta en politik för Sveriges internationella agerande i miljöfrågor (Foreign Environmental Policy)?
2. Är miljö- och energiministern beredd att klarlägga på vilka områden svensk miljöpolitik inte står i samklang med Världskommissionens rekommendationer?
3. Avser regeringen att ta fasta på naturresurs- och miljökommitténs förslag om en förebyggande miljö- och resurspolitik exempelvis inom ramen för en särskild miljökommission?

1987/88:26 av *Hudar Cars* (fp) till statsrådet Anita Gradin om slopande av handelshindren mot import av textilier:

Regeringens många handelshinder mot import av billiga kläder – inte minst kläder för barn – leder till stora och onödiga kostnader för de svenska hushållen. Särskilt är det, som vanligt, barnfamiljerna som drabbas.

På oklara och många gånger helt felaktiga grunder har som motiv för handelshindren angetts omsorgen om den inhemska tekoindustrin. Nu förefaller dock det skälet att ha förlorat än mer i betydelse. Under senare tid har vi flera gånger nåtts av uppmuntrande rapporter om en glädjande stark utveckling för de svenska tekoföretagen.

Sveriges avtal med EG förhindrar begränsningar av importen från de länder som ingår i Gemenskapen. De svenska handelsrestriktionerna inom tekoområdet riktar därför sin udd mot u-länderna. Samtidigt är det ju väl känt att det är u-länderna som har särskilt stort behov av att öka sin export för att därigenom få pengar att köpa maskiner och annat som de behöver för sin utveckling.

Jag erinrar om att statsrådet Gradin vid flera tillfällen personligen understrukit värdet av en friare handel och nödvändigheten av att i-länderna verkligen gör något för att u-länderna skall kunna sälja mera till dem.

Därför vill jag fråga statsrådet:

Är det inte nu dags för regeringen att göra allvar av alla vackra löften och nu helt avskaffa handelshindren mot importen av kläder och andra textilier?

1987/88:27 av *Lars Leijonborg* (fp) till statsrådet Bengt Göransson om rätten att välja skola:

Sedan föregående riksmöte har det socialdemokratiska partiet på sin kongress antagit nya riktlinjer för utbildningspolitiken ("Lära för kunskap och delaktighet"). Delvis innebär dessa nya riktlinjer en intressant förändring av socialdemokratisk skolpolitik och att partiet nu ansluter sig till uppfattningar som bl. a. folkpartiet driver. Detta kan i bästa fall innebära att

låsningar, som i flera år hindrat angelägna skolreformer, röjts ur vägen och att grunden lagts för beslut i bred enighet om förbättringar i den svenska skolan.

Jag vill i detta sammanhang lyfta fram vad de nya riktlinjerna säger om profilering av skolor och rätten för föräldrar och elever att välja skola:

”Det kan därför finnas skäl att minska de centralt fastställda timplanernas omfattning. Den tid som därvid frigörs bör skolstyrelse och skola själva förfoga över. Därmed kan det inom en kommun uppstå skolor med olika inriktningar.”

Och vidare:

”Om olika skolor väljer olika intresseprofiler, är det naturligt att ge elever och föräldrar rätt att välja skola. Föräldrars och elevers främsta krav torde som regel vara att ha nära till skolan. Ibland finns det önskemål om att kunna välja en viss skola. Särskilt viktigt är det, att elever som starkt vantrivs i skolan, ges möjlighet att byta klass och skola. Det är också viktigt, att skolstyrelser och skolledare försöker tillmötesgå önskemålen från andra elever och föräldrar.”

Så långt de socialdemokratiska riktlinjerna. De kunde ha varit hämtade från förslaget till nytt skolprogram för folkpartiet.

Det står klart att det finns ett starkt stöd för den politik som folkpartiet förespråkar och som socialdemokraterna nu anslutit sig till. Såväl internationell forskning som erfarenheter från Sverige visar att profilerade skolor ofta når goda undervisningsresultat. I Stockholm har t. ex. Adolf Fredriks musikskola, med en sammansättning av eleverna som i fråga om social bakgrund ligger mycket nära genomsnittet för kommunen, det högsta betygsmedelvärdet.

Det är också rimligt att koppla en vidgad rätt till profilering till en större rätt att välja skola. Det kommer naturligtvis att inträffa att skolor bestämmer sig för profileringar som några elever och föräldrar känner sig främmande inför, liksom att en skola någon annanstans väljer en profilering som är mycket lockande för somliga.

Inte helt oväntat väckte den socialdemokratiska omsvängningen kritik från vissa ombud på den socialdemokratiska kongressen, men majoriteten godtog ändå de citerade avsnitten.

Det är angeläget att den nya socialdemokratiska attityden så snart som möjligt avsätter sig i form av ändrad lagtext. Både när det gäller rätten till profilering och rätten att välja skola finns visserligen vissa begränsade sådana möjligheter redan med nuvarande lagstiftning, men de socialdemokratiska riktlinjerna måste rimligen tolkas som ett erkännande att dessa möjligheter behöver utvidgas.

En rätt för elever och lärare att välja skola väcker en del principfrågor. En sådan är vad som skall ske med statsbidraget. Enligt folkpartiets mening bör statsbidraget i princip knytas till eleven och alltså gå till den skola som eleven och föräldrarna har valt.

Mot denna bakgrund vill jag till statsrådet Bengt Göransson ställa följande frågor:

I vilken form avser regeringen att bereda frågorna om vidgad rätt till profilering av skolor och rätt för elever och föräldrar att välja skola?

När planerar regeringen att förslag om regeländringar på dessa båda områden kan föreläggas riksdagen?

Prot. 1987/88:1
6 oktober 1987

Meddelande om frågor

12 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 5 augusti

1987/88:1 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till statsrådet Bengt Göransson om förekomsten av språkfel i Svensk ordbok och Svenska akademiens ordlista:

På Dagens Nyheters debattsida den 5 augusti 1987 kommenteras Svensk ordbok och senaste upplagan av Svenska akademiens ordlista av journalisten Ulf Nyberg. De vimlar uppenbarligen av språkfel.

Jag vill därför fråga om detta är av något intresse för skol- och kulturministern. Avser ministern att agera i frågan?

den 18 augusti

1987/88:2 av *Nic Grönvall* (m) till utrikesministern om omständigheterna kring viss helikopterflygning i Stockholms skärgård:

Under sommaren företog utrikesministern en helikopterresa över Stockholms skärgård med en av statens helikoptrar för att, som utrikesministern själv uttryckte det, "göra en s. k. landkrabba mera skärgårdsanpassad". Utrikesdepartementet å sin sida meddelade att syftet med flygturen inte kunde avslöjas, då detta vore en sådan statsangelägenhet att syftet hemligstämplats.

Vilka utgjorde grunderna för utrikesdepartementets hemligförklaring av den för rikets säkerhet helt harmlösa nöjesflygningen?

den 4 september

1987/88:3 av *Karl-Göran Biörsmark* (fp) till kommunikationsministern om sittplatsavgiften för tågresenärer:

För att få färdas med vissa tåg i Sverige i dag fordras, förutom färdbiljett, en sittplatsbiljett à 15 kr. På sittplatsbiljetten anges vagnsnummer och numret på sittplatsen.

I de fall sittplatserna är slutsålda måste tågresenären, för att få medfölja tåget, ändå lösa sittplatsbiljett. På biljetten står då skrivet att "ingen sittplats garanteras". Detta upplevs av många tågresenärer som ett direkt felaktigt förfaringsätt. Man skall inte behöva betala för en tjänst man inte får utförd.

Jag vill därför fråga kommunikationsministern:

Är kommunikationsministern beredd att verka för att endast de tågresenärer som garanteras sittplats behöver lösa sittplatsbiljett och att övriga resenärer får medfölja tåget med enbart färdbiljett?

den 16 september

Meddelande om frågor

1987/88:4 av *Karin Ahrland* (fp) till statsministern om den sovjetiska närvaron i Afghanistan:

Under resan till USA tillfrågades statsministern om han anser att Sovjet måste dra sig ur Afghanistan.

Enligt ett tidningsreferat, som för "läsbarhetens skull" är förkortat, blev svaret att "Afghanistan är ett svårt problem", som statsministern tror att Gorbatsjov vill bli av med och att problemet är att finna en för båda sidor acceptabel regering.

Jag vill därför fråga statsministern:

Är tidningsreferatet korrekt? Om inte, vad mer innehöll svaret?

den 21 september

1987/88:5 av *Ulla Orring* (fp) till justitieministern om information om den nya äktenskapsbalken:

Efter 18 års utredningsarbete beslutade riksdagen i våras om en ny äktenskapsbalk. Lagen träder i kraft den 1 januari 1988.

Med anledning av den korta genomförandetiden vill jag fråga vilka åtgärder regeringen har vidtagit för att informera allmänheten om den nya lagstiftningen samt om några utbildningsinsatser i samma syfte vidtagits.

den 25 september

1987/88:6 av *Tore Claeson* (vpk) till bostadsministern om vidgad rätt till bidrag för reparation av fukt- och mögelskadade hus:

Sedan år 1986 finns vissa möjligheter att få hjälp av småhusskadenämnden med bidrag till reparation av fukt- eller mögelskadade hus. Trots att omkring 10 000 småhus har någon form av fukt- eller mögelskador har hittills bara ca 700 ansökningar kommit in på drygt ett och ett halvt års tid. Säkerligen beror detta i de flesta fallen på den stora självriskkostnaden – ett basbelopp, för närvarande 24 500 kr. Många skadedrabbade har inte så stora ekonomiska tillgångar. De frågar sig också varför de skall betala en så hög summa när de står utan skuld till skadan.

Jag vill därför fråga:

Har regeringen uppmärksammat förhållandena och kommer regeringen att föreslå någon åtgärd i syfte att minska problemen för dem som drabbas?

1987/88:7 av *Tore Claeson* (vpk) till bostadsministern om vidgad rätt till bostadsbidrag:

Borgerliga företrädare från en rad olika kommuner har under senaste tiden på olika sätt låtit förstå att man i resp. kommun inte tänker återinföra möjligheten till bostadsbidrag för vissa hushåll utan barn. Därmed försväras

ytterligare möjligheterna för unga hushåll att skaffa en egen bostad eller betala hyran för den bostad man redan har.

Jag vill därför fråga:

Har regeringen för avsikt att vidta eller föreslå några åtgärder i syfte att garantera hushåll utan barn möjligheten till bostadsbidrag oavsett var i landet man är bosatt?

den 28 september

1987/88:8 av *Hugo Bergdahl* (fp) till miljö- och energiministern om begränsning av freonutsläppen:

Freonets skadeverkningar på vår miljö har debatterats intensivt under senare tid. Inte minst har ett nyligen uppmärksammat fall i Västerås om tillstånd för ökat freonutsläpp påskyndat debattlustan.

Avser regeringen att vidta åtgärder för att begränsa freonutsläppens omfattning i framtiden?

den 29 september

1987/88:9 av *Gullan Lindblad* (m) till socialministern om en aids-chef vid socialstyrelsen:

Socialstyrelsen, som har en rad viktiga uppgifter att fylla när det gäller bekämpandet av sjukdomen aids, tillskrev regeringen i maj angående medel till en "aids-chef" med övergripande och samordnande funktioner.

Vid styrelsesammanträdet den 25 september meddelades att styrelsen ännu inte hört något från regeringen i frågan.

Inte minst med tanke på den senaste tidens oroväckande rapporter om aidsjukdomens utbredning är det viktigt att alla åtgärder som är ägnade att effektivisera arbetet med aidsbekämpningen, kommer till stånd.

Jag vill därför fråga socialministern:

Har regeringen beviljat eller kommer regeringen att bevilja medel till en aids-chef vid socialstyrelsen och när kan vederbörande i så fall börja sitt arbete?

den 2 oktober

1987/88:10 av *Bo Lundgren* (m) till finansministern om avskaffande av skatter som reglerar löntagarfonderna:

Finansieringen av de s. k. löntagarfondernas uppbyggnad har skett genom en särskild vinstdelningsskatt och en extra löneskatt. Efter 1990 skall inte fonderna tillföras ytterligare medel.

Mot den bakgrunden vill jag fråga finansministern:

Avser regeringen lägga fram förslag som innebär att de särskilda skatter som finansierar löntagarfonderna avskaffas och att skatteuttaget sänks i motsvarande mån?

Meddelande om frågor

1987/88:11 av *Karl-Gösta Svenson* (m) till arbetsmarknadsministern om verksamheten vid Karlskronavarvet:

Karlskronavarvet har den gångna veckan varslat 250 personer av sin personalstyrka. Det innebär en neddragning av verksamheten med 25 %. Risken är därför uppenbar att den höga kompetens att producera marina fartyg som finns på just Karlskronavarvet kommer att försvagas.

Marinen är omgående i behov av flera fartyg för att bygga upp en andra ubåtsjaksstyrka. På Karlskronavarvet pågår produktion av enheter för vårt ubåtsskydd. Samhällsekonomiska skäl talar för att den pågående produktionen utökas. På så sätt får marinen en del av sitt behov tillgodosett och Karlskronavarvets fartygsbyggarkompetens utvecklas.

Med hänsyn till vad ovan anförts får jag ställa följande fråga till arbetsmarknadsministern:

Vad avser arbetsmarknadsministern vidta för åtgärder för att bibehålla och utveckla kunnandet inom marin fartygsproduktion i Karlskrona?

1987/88:12 av *Karl-Gösta Svenson* (m) till försvarsministern om ytterligare en ubåtsjaksstyrka:

Den gångna sommaren har gett oss klara bevis på att marinen är i stort behov av ytterligare en ubåtsjaksstyrka. Vi har inte på ett fullgott sätt kunnat försvara våra gränser i samband med Töre-incidenterna. Vår omvärld får på detta sätt helt felaktiga signaler. Det är orimligt att Sverige inför öppen ridå visar svagheter i vissa delar av vårt marina försvar.

Kränkningarna från främmande makt fortsätter. Under den senaste tiden har flera uppgifter inrapporterats från områden utmed kuststräckan Norrköping-Oxelösund. Kränkningarna kan endast stoppas genom ett effektivt försvar.

Den viktiga länken som Karlskronavarvet utgör för svenskt försvar och för att bibehålla ett oberoende gentemot vår omvärld håller på att försvagas. Varslen på Karlskronavarvet bekräftar att försvarsuppgörelsen mellan socialdemokraterna och folkpartiet hotar Karlskronavarvets framtid.

Med anledning härav vill jag ställa följande fråga till försvarsministern:

Är försvarsministern beredd att omgående ta initiativ till att komplettera försvarsbeslutet med ytterligare en ubåtsjaksstyrka och på så sätt klara den prekära situationen på Karlskronavarvet?

1987/88:13 av *Ingvar Karlsson* i Bengtsfors (c) till kommunikationsministern om viss upprustning av länsväg 166 i Dalsland:

När persontrafiken på Dal Västra Värmlands järnväg drogs in utlovades från regeringens sida att vägsträckan mellan Dals Rostock-Dalskog på länsväg 166 skulle upprustas.

Vägverket i Älvsborgs län har förgäves väntat på besked i frågan.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet:

När avser regeringen fatta beslut om medel till nämnda vägförbättring?

1987/88:14 av Karin Ahrland (fp) till justitieministern om ett nytt polishus i Malmö:

Under valrörelsen 1985 meddelade byggnadsstyrelsen genom en skylt på den s. k. polishustomten i Malmö att där skulle byggas ett nytt polishus med början 1985–1986. Skylten står kvar, men utan tidsangivelse. När kan bygget påbörjas?

den 6 oktober

1987/88:15 av Ingrid Ronne-Björkqvist (fp) till statsrådet Bengt Göransson om skolelevernas arbetsmiljö:

En undersökning gjord vid lärarhögskolan i Stockholm visar att det totala antalet olyckor i skolorna har mer än fördubblats under senare år. Två olyckor av tre händer i gymnastiken. Var tredje skada beror på våldshandling.

1978 beslutade riksdagen att också elever från årskurs 7 skall omfattas av arbetsmiljölagen, som är en ramlag. Beslutet har inte medfört några större förändringar, eftersom föreskrifter fortfarande saknas för hur lagen skall tillämpas.

I en interpellation har jag tidigare väckt frågan vilka lösningar statsrådet har för att förbättra arbetsmiljön i skolan. Statsrådet hänvisade då till att arbetsmarknadens parter skulle lösa frågan om elevernas medverkan i skyddsarbetet. Mina krav på utfärdande av tillämpningsföreskrifter avvisades. Arbetsmarknadens parter har ej löst frågan. Det är dubbelt så vanligt att elever skadas i skolan som att vuxna skadas i arbetslivet. Min fråga är därför:

Vilka åtgärder kommer statsrådet att vidta med anledning av skolelevernas undermåliga arbetsmiljö och det bristfälliga elevskyddet?

1987/88:16 av Maria Leissner (fp) till statsministern om åtgärder för att främja mänskliga rättigheter:

I den nyligen publicerade årsrapporten från Amnesty International framhålls återigen hur de mänskliga rättigheterna förtrampas i många av världens länder och vilket samband detta har med de flyktingströmmar som framför allt rör sig mellan vissa av jordens allra fattigaste stater.

I ett brev till statsministern har därför Amnesty Internationals svenska sektion framfört sju förslag till hur den svenska politiken för att främja mänskliga rättigheter skulle kunna förbättras. Min fråga till statsministern är:

Vilka åtgärder planerar regeringen att vidta för att följa upp de av svenska Amnesty framförda förslagen?

1987/88:17 av Margareta Persson (s) till utrikesministern om initiativ för att återförena viss rumänsk familj:

Den svenska medborgaren Anna-Lisa Stoican har under flera år försökt få de rumänska myndigheterna att tillåta hennes make, Mihail Stoican, att resa

till Sverige. Paret har också ett gemensamt barn. De rumänska myndigheterna vägrar ge hennes make möjlighet att komma till Sverige.

Kommer statsrådet att ta initiativ till att familjen kan återförenas?

1987/88:18 av *Bruno Poromaa* (s) till finansministern om skatteutjämningen mellan kommunerna:

Under det föregående riksmötet föreslog regeringen i samband med budgetpropositionen ändrade regler för skatteutjämning mellan kommunerna.

Förslaget från regeringen mötte ett starkt gillande från bl. a. Norrbottens länsavdelning inom Kommunförbundet, då detta förslag hade en stark prägel av regionalpolitiskt tänkande.

Förslaget antogs dock ej av riksdagen. Detta ställningstagande försvårar nu såväl regeringens som de sysselsättningssvaga kommunernas ambitioner inom regionalpolitiken. På grund av minskade skatteintäkter, som förorsakas av befolkningsminskning, nödgas nu en del kommuner att ytterligare höja en redan hög utdebitering.

Mot bakgrund härav vill jag fråga finansministern:

Har regeringen i avsikt att under det kommande riksmötet återkomma med ett nytt förslag om skatteutjämning, som också har en stark prägel av regionalpolitiskt tänkande?

1987/88:19 av *Göthe Knutson* (m) till försvarsministern om sysselsättningen vid Karlskronavarvet:

Inte mindre än 250 av de 1 100 anställda vid statliga Karlskronavarvet har nu varslats om uppsägning. Produktionen minskas med 20–25 %. Några nybeställningar från försvaret har inte kommit. Ordersvackan fr. o. m. 1989 är djup och mycket oroväckande. Försvarsuppgörelsen mellan socialdemokraterna och folkpartiet slår hårt mot Karlskronavarvet och dess anställda. Några nybeställningar ges inte till varvet – trots det svenska försvarets ytterst angelägna behov av bl. a. ubåtsjaksresurser i form av korvetter, minröjningsfartyg och ubåtar.

Samtidigt konstateras att exportmarknaden inom varvsnäringen är kärv. Från Karlskronavarvet framhålls att de påtvingade reduceringarna innebär ett ytterst allvarligt läge, eftersom kompetensen vid företaget äventyras. Dess värre besannas alltså de farhågor jag gav uttryck för i en interpellation och efterföljande debatt med försvarsministern under vårriksdagens slutskede.

Vilka åtgärder har försvarsministern vidtagit och vad tänker försvarsministern göra för att trygga sysselsättningen och kompetensen vid varvet samt tillförsäkra vårt försvar den dokumenterat viktiga och närmast ovärderliga resurs som Karlskronavarvet utgör?

1987/88:20 av *Ylva Annerstedt* (fp) till jordbruksministern om försäljningen av äppelplantor:

Inom äppelodlingen sker just nu en revolution. Det finns i dag småvuxna, tidigt bärande äppelträd, som är perfekta för små trädgårdar och kolonilotter. Dessa äppelträd är dock förbehållna yrkesodlare och vi vanliga amatörodlare får inte köpa denna sort.

Den mest lämpliga plantan för ett träd av denna nya sort är en s. k. ettårsförädling. Enligt lantbruksstyrelsens kvalitetsbestämmelser får en sådan planta inte säljas till allmänheten utan bara till plantskolor för vidare odling samt till yrkesodlare.

Med anledning av denna onödiga byråkrati vill jag ställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser jordbruksministern vidta för att göra det möjligt också för amatörodlare att få tillgång till de nya äppelsorterna?

1987/88:21 av *Hadar Cars* (fp) till utrikesministern om situationen för de baltiska folken:

I januari i år antog Europarådet en resolution om situationen för de baltiska folken. Resolutionen hade utarbetats och framlagts av Europarådets kommitté för förbindelser med europeiska icke-medlemsländer. Kommitténs ordförande var den svenske riksdagsmannen Kurt Hugosson.

Vilka åtgärder har den svenska regeringen vidtagit med anledning av den här nämnda Europaråds-resolutionen?

1987/88:22 av *Hadar Cars* (fp) till statsrådet Anita Gradin om ökad frihandel med livsmedel:

En medlem av regeringen, jordbruksminister Mats Hellström, har under sommaren och hösten vid ett flertal tillfällen uttalat sig mycket entydigt för ett bevarande av nu gällande svenska gräns- och tullskydd på trädgårdsområdet.

Detta kan rimligtvis inte tolkas på annat sätt, än att jordbruksministern för sin del tappat tron på att de nu påbörjade GATT-förhandlingarna, den s. k. Uruguay-rundan, kommer att leda till liberaliseringar av handeln med livsmedelsprodukter.

Livsmedelsrådet ingår som en viktig del i mandatet för GATT-förhandlingarna. Framgång i förhandlingarna på detta område skulle få mycket stor betydelse genom att vi alla skulle få bättre livsmedel till lägre priser. En liberalisering av handeln skulle också leda till en bättre internationell arbetsfördelning och därigenom till en allmänt högre levnadsstandard.

Jag vill därför till statsrådet Gradin ställa följande fråga:

Vilka åtgärder vidtar den svenska regeringen för att underlätta en ökad frihandel med frukt, grönsaker och andra livsmedel och för att förhandlingar-

Prot. 1987/88:1
6 oktober 1987

---

na i GATT också med avseende på dessa produkter skall föras till ett framgångsrikt slut?

Meddelande om frågor

13 § Kammaren åtskildes kl. 11.20.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Olof Marcusson